

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredne ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Črtice iz hrvatskega sabora.

I.

Iz Zagreba 6. oktobra.

V soboto dne 28. pr. m. sestal se je zopet naš sabor, ali le za kratko časa, kajti že 16. t. m. se bode sesija zaključila. Kar imamo konstitucijo nij se še naš sabor sestal v tako važnem in osodepolnem času, v tako resnej političnej konstelaciji. Notranja ustavna vprašanja, koja so reševali prejšnji sabori, odpor proti februarškemu patentu, dolgoletna borba z Ogersko, Rauchova era in njena propast, vse te drugače tako važne dogodjaje nadkriljuje važnost velikega vojnega podjetja na meji naše države — v Bosni in Hercegovini. Uže nekdanj je Avstrija čutila potrebo razširiti meje svoje na jug, ali cilja svojega nij dosegla. Še le zdaj, ko smo uže celo stoletje v tem obziru roke križem držali, poprijela se je habsburška monarhija zopet starih tradicij, začela je nadaljevati vnanjo politiko, ki se je uže za cesarja Josipa opustila, a s tem se je inavgurirala tudi nova notranja politika. Čim se težišče monarhije z okupacijo Bosne in Hercegovine preloži na iztok, mora tudi konec biti dosedanje dualistične, Slavjanom sovražne notranje politike, mora se tudi hegemonija obeh gospodujočih plemenov v Cis in Translajtanijski vmakniti boljše, interesom vseh narodov monarhije pravičnejše državne obliki. Umetno majoriziranje in zatiranje vseh Slavjanov moralo bo nehati v onem trenutku, ko bo monarhija svojo podporo morala iskati v prvi vrsti pri slavjanskih narodih. Vseobčna reorganizacija sedanjega sistema v političnej ustavi monarhije je neizogibna, in Slavjani avstrijski bodo v prvi vrsti poklicani, da pri tej reorganizaciji odličnim načinom participi-

rajo. Zdaj je prišel zopet po 17 letih pravi moment za slavjanske narode monarhije, da si z razumno in složno akcijo lahko priborijo vpljiv pri vodstvu države, ki jim pripada po božjem in človeškem pravu. Naj pazijo, da v nesložnosti zopet ne zamudijo pravega časa, kakor leta 1861, ko je v njihovih rokah bilo stvoriti slavjansko večino v državnem zboru.

V takej političnej konstelaciji torej se je sestal naš sabor. Upamo, da bode ta naša prva korporacija znala prav oceniti sedaj na dnevnem redu stoječa politična vprašanja, ki se v prvi vrsti tičejo Hrvatske in Slavjanstva sploh. Hrvatska ne more in ne sme molčati, kjer gre za njeno in za bodočnost celega Slavjanstva.

Kar se tiče dosedanjega delovanja našega sabora, pač nij dosti o njem poročati. V prvi seji prečital se je kraljev reskript. Nismo sicer gojili Bog ve kakove nade glede kralj. reskripta, ali še ta nada nas je prevarila. Kraljev reskript izdan je v čisto suhoparnem in poslovnem štilu, ter popolnem molči o važnih dogodjajih, v katerih denes živi monarhija. A kako se izrazuje o celokupnosti domovine? Izreka nado, „da se primičemo onomu vremenu, gdje će bit moguće riešiti to pitanje za dobro i na zadovoljstvo svih strana“. Ta obćenita, uže tolikokrat ponovljena fraza je vse, kar nam kr. reskript glede tako potrebne konsolidacije naše domovine obeča. Tudi najživejša fantazija se mora ohladiti, kadar čita ta stavek [kr. reskripta. Ne zadovoljnost glede kr. odpisa je splošna, in celo „Obzor“, o katerem vendar ne smemo sumnjati, da bi bil sedanjej vladi neprijazen, pravi glede kr. reskripta: „Ne, nije bila sretna ruka, koja ga je napisala“.

Kakor navadno, odgovoril bo tudi zdaj sabor z adresom na Njegovo Veličanstvo, v kojoj

bode izrazil globoko žalost, da svetovalci Njegovega Veličanstva tako ignorirajo želje vedno zvestega hrvatskega naroda, ter prosil, da se vprašanje glede Bosne in Hercegovine, kakor tudi glede celokupnosti Hrvatske čim preje reši v Slavjanstvu ugodnem smislu.

Kot nekakov „signum temporis“ moramo zabilježiti najnovejši poskus krajiške uprave, ki je počela tudi v Granici širiti „nemško kulturo“, ter v tamošnje šole nemški jezik uvajati. Ker se v Granici še zdaj koncem 19. stoletja čisto absolutistično vlada, zatorej tudi svečani protesti proti temu galvaniziranju krajiškega sistema nič ne pomagajo.

Primanjkuje nam besedij, da bi to moderno-barbarsko postopanje krajiške uprave dosti ostro obsodili. Sabor hrvatski ima najlepšo priliko, da dvigne svoj glas proti takemu poskusom. Protesti krajiškega ljudstva tukaj ne pomagajo nič, naj se torej zahteva brezodvlačno spojenje Krajine s civilno Hrvatsko, da se takim poskusom jedenkrat za vselej konec stori. Dolžnost hrvatskega sabora je, da se glede tega nasilja v adresi Nj. Velič. kralju pritoži. — gl.—

Iz Bosne in Hercegovine.

Dobili smo iz Sarajeva 8. in 9. številko uradnih „Bosanskih i Hercegovackih Novin“, ki zdaj uže izhajajo na 4 straneh. V 8. številki odgovarja v članku Bošnjak družemu Bošnjaku, ki je v prejšnjem listu pisal, in naglašja, da se mora Bosna s Hrvatsko zjediniti, ker v Zagrebu je hrvatsko vseučilišče in vsa kulturna sredstva se od tam dobodo za enak jezik govoreče Bošnjake. — V številki 9. pak je članek „Priateljsko susjedstvo“, v katerem se hvali in naravnost preslavlja prijazno držanje Srbije in Černogore, kateri državi so neprijatelji bosenskega naroda prej tako

Listek.

Zaklad pomorskega razbojnika.

(Po Fr. Gerstäckerji.)

(Da je.)

Sedmo poglavje.

Sodba.

Vsa hiša je bila obkoljena, vsaka ulica natlačena s stražniki, in v resnici bilo je uže celo mesto na nogah; kajti, kogar nij radovednost iz postelje prognala, ga je pa strah. Preje da je minola jedna ura, raznesla se je uže govorica, da je pirat v mestu, in da ga iščejo, ne le v najoddaljenejša predmestja, nego pripovedovalo se je zmirom več, prvej govorici se je vedno več dodavalo, kakor nastane iz male kepe velika plaz snega. Zdaj ne podijo več jednega pirata, ki spojen kakor volk, skuša svojim sodnikom uiti; ne, cela piratska flota

je prišla po noči v luko, in zdaj požigajo njene druhali in ropajo in vlačijo otroke in žene v sužnost.

Da je bilo pak v tem času pet do šest vojnih ladij v luki, in toraj takov nenaden napad nemogoč, — tega si nij nihče domislil; a v takih trenutkih strahu in iznenadenja nij nobedna stvar toliko neverjetna, da bi se ne verjela.

„Ga uže imajo — ga uže imajo!“ sliši se zdaj iz vseh ust, — „v hišo se je skril, in zdaj ne more ven,“ veselo jeden družim naznanja, kakor bi šlo tu za kako prijetno igranje, a ne za človeško življenje; „tam gori v sobi je, kjer se senca sem in tja premika. — Vse ženske v hiši je pomoril!“ vsklikne drugi, — „Jezus in Marija, kako na pomaga nje kličejo, — to je krvolok, tiger, caramba — sto milj daleč bi hotel jahati, da bi ga videl viseti!“

Kletve in dovtipi čuli so se iz ust množice, katero je po krvi svoje žrtve žežalo. A ravno zdaj se je pirat plazil nad njihovimi glavami v globokem žlebu, ki je bil od jedne hiše k drugej napravljen; tema mu je bila jako ugodna, in dospel je, sicer polagano, a z veliko previdnostjo, porabivši najmanjši pripomoček, do strme ilovčaste melji, katera oklepa na tem kraju z mnogoštevilnimi, jedna na drugej zidanimi, deloma pa še prosto ležečimi terasami pravo pristanišče; na drugej strani končale so se te terase s še neobdelano vrsto golih gričev, z mnogimi prepadi in strugami.

Kakor hitro je le-sem dospel, čutil se je volku jednako prepoden pirat prostega; po prvi takej strugi splezal je na griče, in od tu prezreti je mogel ves prostor; zaliv pri njegovem obnožji, in na desno pod njim v temo zakrito mesto, po katerem so se še

sumnjičili. Članek tega c. kr. oficijalnega sarajevskega lista končuje: „Sporazumljenje velevladstvih prati nepredobivo silu oružja našega, a na bajonetih nosi viteška vojska Bosni i Hercegovini mir i red, narodu našemu u ovih krajevih lepu budućnost s jednim ter istim narodom hrvatskim u monarkiji austrijskoj, a kneževinam Srbiji i Crnojgori zaštitu moćna prijatelja, koji, čuvajući svoja prava, i hoće i može silnom desnicom poduprijeti zaštitit od svačije napasti dobra i vierna su sijeda.“ — To so zadostni dokazi, da je naša vlada v Bosni slovanska, a ne magjaronška ali nemška.

Kakor smo včeraj po družih novinah poročali, ujet je bil blizu Rogatice znani Hadži-Loja, ki je v Sarajevu prvi užgal turški upor zoper avstrijsko okupacijo. Po mnenju vseh naših časopisov ga čakajo vešala. Prej pa bode postavljen pred vojno sodišče in tu se bode videlo, da li je on sam kriv, ali je bil morda od vlade podšuntan.

Kakor fml. Jovanović poroča, so za stopniki pravoslavne občine v Trebinji, Kruševici, Sutorini in Sini adrese poslale, v katerih zahvalnost in udanost cesarju izrekajo.

Deželni zbor kranjski.

(VII. seja, 5. oktobra.)

(Dalje in konec.)

Poslanec dr. Vošnjak: Čestita moja dva gospoda predgovornika sta temeljito opisala nepostavnosti in nerednosti, katere so se vršile pri novomeške volitvi dolenskih mest in trgov. Jaz hočem slavnej zbornici navesti še nekoliko slučajev, kateri jako čudno osvitljujejo od strani verifikacijskega odbora naglašeno pravilnost ali korektnost in pravičnost te zloglasne novomeške volitve.

Povedala sta gospoda predgovornika, kako različno in samovoljno, ter pristransko se je od c. kr. okrajnih glavarjev ravnalo, kar se tiče vštevanja tretjinske priklade, in da so c. kr. okrajni glavari sploh delali tako, kakor se je njim zlelo najbolj umestno, da bi izbacili kolikor mogoče narodnih volilcev, nasproti pa so pritiskali v vrsto volilcev take osebe, od katerih so mislili in vedeli, da bodo glasovali za nemško-ustavovernega kandidata, če prav te osebe še volilnega prava niso imele. Tako je na primer v Višnji gori dimnikar, katerega je vzel pod svoj posebni zaštit c. kr. okrajni glavar vitez Vesteneck, da ga je dotiral do dostojanstva biti volilcem Hočevarja. Ta dimnikar ima predpisan davek 2 gl.

10 kr., ali plačal nij nikdar ni krajcarja, kajti ko se mu davek naloži, gre k županu po ubožni list, da mu ga izroči, a potem je davek oproščen. In vendar je bil ta dimnikar po prizadevanji g. vitez Vesteneck tudi jeden izmed tistih, ki so bili po licenčni sodelovati pri Hočevarjevi zmagi. G. poročevalec meni, da kar ne stoji v volilnem zapisniku, na to se ne more ozirati pri verifikaciji, kakor tudi ne na proteste, ki so se po volitvi izročili. Jaz bi slavno, gospodo opozoril samo na ravnanje v drugih deželnih zbora in navedem tu slučaj, katerega sem sam doživel. Ko sem jaz bil 1866 l. izvoljen v deželni zbor štajerski z dr. Dominkušem in se je proti najljepši volitvi ugovarjalo, češ, da so mej prvotnimi volilci bili nekateri, ki niso imeli volilne pravice, je deželni zbor takoj sklenil preiskavanje te stvari, a ga nij naročil vladnim organom, temuč deželnemu odboru, da se ima še v teku sesije o njej poročati.

In ker se je po preiskavi dokazalo, da sta volila v eni občini slučajno dva prvotna volilca brez postavne volilne pravice, proglašila se je volitev tistih dveh ali treh volilnih mož kot neveljavna in samo zaradi tega se je volitev dr. Dominkuša, ker so se mu dotični glasovi odšteli, ovrгла. Vi pa, gospoda, volitev g. Hočevarja, pri kateri so se vršile res ve likanske in goropadne nepostavnosti, kar brez vse daljše preiskave nameravate potrditi. Opomenim tudi zadnje volitve deželnih poslancev v kmetskih občinah mariborskih. Volitev se je vršila popolnem mirno brez vseh protestov, in jaz sam sem jo vodil kot predsednik volilne komisije, v katero je vladni komisar poklical bil dva nemška ustavoverca. Deželni odbor štajerski je, ker nij našel niti najmanjše nepostavnosti, nasvetoval, da naj to volitev deželni zbor verificira. A ko je bila volitev uže na dnevnem redu v zboru, prišla je telegrafična ovadba nekaterih volilcev, da so slišali, da so neki volilci baže podkupljeni bili, in to pri prvotnih volitvah. To je bilo dovelj za deželni zbor štajerski, da volitve dveh mariborskih poslancev nij verificiral, in da je sklenil, naj se z verifikacijo čaka do izida sodnijskega preiskavanja. Enaka ovadba se je vložila proti volitvi dr. Šuca v Slovenjem Gradcu, češ, da so se nekateri dr. Šucovi volilci strašili samo s tem, da ako ne bodo njega volili, bodo se jim od Slovenjgraške hranilnice posojeni kapitali odpovedali. Če ravno se je precej dokazalo, da od vseh dr. Šucovih volilcev ni jeden nema krajcarja iz omenjene hranilnice izposojeno, vendar se je samo ta

sum zdel deželnemu zboru štajerskemu zadosten, da tudi te volitve nij verificiral, dokler se ovadba ne izkaže po preiskavi neopravičena. Še drug slučaj. V češkem deželnem zboru je bil izvoljen v okraj, kjer je bil dosedaj voljen zmirom narodni kandidat, pri poslednji volitvi c. kr. okrajni glavar Julij Ekert. Naznanilo se je zboru, da so se pri njegovi volitvi neke nepostavnosti godile, namreč, da se pred vodom v volilno dvorano postavljeni žandarji volilcem zamenjavali listke, na katerih je bil zapisan narodni kandidat, s takim, kjer je bil zapisan c. kr. okrajni glavar Ekert. Češki deželni zbor, akoravno je njegova večina nemško-ustavoverna, in akoravno je šlo za pristaše njihove stranke, je jednoglasno sklenil, da se ta volitev ne verificira. In tako bi tudi naš zbor moral postopati, ako mu je na svoji časti kaj ležeče, in saj tako dolgo čakati, dokler nij končana sodnijska preiskava, od katere vemo, da se je uže lani pričela.

Poslanec, na katerem je le najdrobnejša pičica suma, da se njegova volitev nij postavno vršila, ne sme sedeti v naši sredi, dokler se ne opere od tega suma, tem menj še le poslanec, o katerega volitvi teče sodnijska preiskava, in sicer preiskava o tem, ali so se za njega od njegovih agentov in z njegovim denarjem glasovi kupovali.

Mej vsemi sredstvi vplivanja na izid volitve je brezdomno podkupovanje volilcev najpodlejše. Kdor ima količkaj pravnega čuta, bode z indignacijo in opravičnim gnjusom se odvrnil od moža, ki je v svoji čestilakomnosti tako daleč zgrešil s poštenega pota, da je skušal javno mnenje z vpljivom svojega kapitala slepiti in falzificirati. Tem bolj mora ljudski zastop hraniti in braniti svojo čast, da ne pusti v svojo sredo moža, proti katerega volitvi ne samo pičica suma, ampak po sodnijskem zaslišanju dokazani kaznjivi čini govore.

Javna morala in poštenje vsacega od nas zahteva, da pred vsem svetom stigmatiziramo tako podlo dejanje, in jednokrat za vselej glasno izrečemo: V tej zbornici nij prostora za kupovalce poslaniških sedežev, naj se zovejo Hočevar, ali kakor si bodi. (Živio in dobro-klici.)

Krški Hočevar, kateri je ves čas jako skesano in boječe poslušal obtožbe narodnih poslancev proti njemu, zdaj vstane in prosi besede za faktičen popravek. Pravi, da so

vedno luči hitro sem in tja premikale. — Celo zamolkle glasove slišalo je njegovo pazno uho; zasledovalci njegovi bili so še na nogah, a plen njihov zmuznil se jim je uže iz rok. Zdaj je še malo časa okolo pazil in prisluškaval; potem pa se z izrazom divje radosti obrne proti luki. Nij bil še popolnem v zavetji, še mu je pretila opasnost, in tam doli na iztoku prikazovala so se uže prva znamenja jutranje zore.

Iti moral je kos pota, kake pol milje ali nekoliko več poleg gričev, katerih črna senca ga je javnosti prikrivala. Ob nizkej skali združevalo se je tam doli nabrežje z morjem, in ako se spusti na onem kraju v vodo, trebalo mu bode le kake pol angleške milje do ladije plavati. Lučica svetila se je še z Albatrossa, njemu zvesta zvezda, — tam je prostost, tam je njegovo zavetje, tam koval bode lahko na-

klepe za osveto, kajti čuti, katerih nij mogel zatreti, razvneli so mu in vzburljali njegovo dušo. Da bi le na ladijo dospel, dobro je znal, da se mu potem ničesa več nij bati, in naj bi tudi ladijo od zgoraj navzdol preiskali, — kar se ve da nij bilo verjetno, da bodo storili.

Utrujen je uže bil; se ve da ga nij jedino le beg in dozdanji nočni trud pohabil, nego tudi neprenehljiva strahovita vzburljenost. — Morje od brega do ladije upal si je pa še preplavati, ker so tudi mirno ležale vmes druge ladije, na katerih verigah pri mačku se bode lahko odpočil, ako bode ravno trebalo. Teh ladij se mu nij bilo treba bati, ker so bile vse trgovske, in gotovo nijso znale, kaj se je na suhem godilo; sicer imajo pak vse takove ladije svoje čolne v tolikanj pravilnem neredu, da, ako bi se hoteli tudi potruditi, bi svojih čolnov ne mogli hitro v morje spustiti.

Luna, ki je mej tem uže precej visoko nastopila, je tudi nočno tiho luko bolj razsvetljevala, nego mu je bilo ljubo. A tudi pritok morja svaril ga je druge, mu znane nevarnosti. Lehko bi ga namreč val odnesel daleč proč od ladije, katero je hotel dospeti, predno bi mogel verigo pri ladiji zgrabiti, ali pak vrvi, katero bi mu iz ladije vrgli. Preverjen je bil, da je bilo pomorščakom na Albatrossu celo gibanje v mestu znano, ter da so se straže na ladiji izpostavile, ki pričakujejo njegovega čolna. Zato tudi nij smel iti preveč doli na bregu; ko je tedaj najugodnejši prostor za odplavanje našel, legne še malo časa za veliko skalo v odpočitek, in da bi se preveril, če mu ne preti od katerega kraja še katera neznana nevarnost.

Daleč na okolo, kolikor je mogel v mraku videti, nij bilo nobednega čolna, in nij bilo

očitanja, da bi bil on glase kupoval, ali kupovati naročil, le izmišljenosti — „müssige erdichtungen“, — katere on z vso odločnostjo odbija. (Živahen smeh. Hočev var še malo hipceva usta odprta drži, kakor da bi hotel še nekaj reči, a potlej sede.)

Poslanec dr. Vošnjak prosi besede za faktičen popravek, in prebere sledečo novo notarsko legalizirano izjavo:

I z j a v a.

Jaz podpisani izjavljam, da je g. Janez Černugelj iz Metlike hiš. šte. 123, od tistih 40 gold., katere je dobil za jedno izkaznico (legitimationskarto) od gosp. Jožeta Lampeta, c. kr. zemljiškega knjigovodje v Metliki, na dan volitve deželnega poslanca v Novem mestu 10. julija 1877, 11. julija 1877, to je tisti večer po novomeški volitvi, s svojimi tovariši okolo 14 gold., štirinajst goldinarjev, v mojej krčmi zapil, in vesele volje nazdravljali: „le pijmo ga za Hočev varjeve denarje, saj me nič ne koštajo.“

V Metliki, 2. oktobra 1878.

Martin Zimerman.

Poslovno število: 6530.

Jaz podpisani Anton Kupljen, c. kr. notar tukaj v Metliki, potrjujem, da je meni osobno poznani Martin Zimerman, meščan v Metliki hiš. šte. 127, pričujočo izjavo pred menoj vlastnoručno podpisal, in sem na njegovo osobno željo taisto potrdil.

V Metliki, 2. oktobra 1878 (osem).

Anton Kupljen, c. kr. notar.

(Klici: Čujte, čujte!)

Zdaj dobi besedo poročevalec dr. pl. Schrey. Uže stara reč je, da se slaba stvar težko brani, tako se je godilo tudi Schreyu v tem slučaju. Brez vseh dokazov napada in zmirlja narodno stranko, posebno duhovščino, in proglašava volitev Hočev varjevo kot popolnem veljavno, a ne spušča se v protidokaze fakt, ki so jih narodnjaki naveli. Toži tudi, da narodnjaki napadajo uradnike. (Poslanec Klun: Kakor in če zaslužijo!) kateri se tu ne morejo braniti. Naznanja tudi, da on iz dobrega vira ve, da se je proti c. k. uradniku Lampetu uže preiskava zaradi kupovanja glasov ustavila. (Dr. Poklukar: Aha, je političen ukaz prišel iz Gradca.) On trdi, da Hočev var nij dal za kupovanje glasov denarja, ampak samo za požarno stražo v Metliki. Dalje dolži poslanca Navratila, da je upotrebil svoj vpliv na volilce v Metliki, kjer ima izposojenega denarja.

Poslanec Klun pravi, da ima poročevalec g. dr. pl. Schrey malo uzroka tožiti, da na-

čuti ni najmlajšega pluskanja veslanja. Zdelo se je, da so se vsi čolnari v tej noči k suhemu pomaknoli zato, da bi se udeležili „veselja“ na lovu, ali da bi se vsaj radovednosti zadostilo; zato bal se ničesa nij od te strani. Bil je pa zdaj tudi skrajni čas, da je odrinil, kajti bel prepas na iztočnem nebu postajal je bolj in bolj svetel, — nij se moglo več sebe varati: jelo se je daniti, in znal je, da se spravijo ob jutranje zori pomorščaki trgovskih ladij na noge. Vstane torej, da bi plezal po lagoma do morja, ko najedenkrat čuje njegov ostri sluh lahko šumenje na vodi, kakor da bi se kje blizu previdno vesljalo; zmirom bližje je rahlo šumenje prihajalo, in dva trenutka pozneje zdrči mal čolnič okolo ustja, tik brega, in ravno na oni kraj, kjer je pirat stal.

(Dalje prih.)

rodni poslanci nenavzočne napadajo, kajti on je popolnem neopravičeno in brez vseh dokazov napadel denes nenavzočnega poslanca g. Navratila.

Glasuje se potem o predlogu po imenih. Hočev var se potepe vendar nekako potr iz dvorane. Predlog nemškutarske večine, naj se Hočev varjeva volitev potrdi, sprejme se z 19 proti 14 glasom.

Poročilo občinskega odseka o predlogu deželnega odbora z načrtom postave o izterjavanju novčanih dolgov od občin in skladnih združeb se s postavo vred odobri.

Poročilo finančnega odseka o računskem sklepu kranjskega normalno-šolskega zaklada za l. 1877. se brez debate odobri.

Poročilo gospodarskega odseka o prošnji glavnega odbora za obdelovanje močvirja, da bi se predelal tisti paragraf, kateri zlo omejuje požiganje močvirja, preuredil, se po predlogu poročevalca Dežmana ne usliši. Poslanec Potočnik temu sicer v jako večem govoru oporeka, pa brez uspeha.

Seja se potem ob štirih popoldne sklene.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. oktobra.

Denašnja uradna „Wiener Ztg.“ nam pri-nese cesarjevo ročno pismo od 7. oktobra, v katerem on sprejema ostavko cisleitanskega ministerstva in naroča ministrom (Auer-spergu, Stremajerju, Ungeru, Glaseru in dr.) naj svoja opravila še tako dolgo opravljajo, dokler se novo ministerstvo ne sestavi.

Ker so včeraj novine poročale, da ogerski uradni list „Budapesti Közlöny“ prinaša podobno cesarjevo pismo, s katerim se odpušča ogersko Tiszovo ministerstvo, rešena je torej ministerska kriza ta in onkraj Litave na polovico, to je, menda je odložena cela rešitev do tja, da se snideta oba parlamenta. Torej je naše in ogersko ministerstvo odpuščeno, ali ker nij lahko v teh „ustavoverno“ silno zavoženih razmerah dobiti naslednikov, hoče cesar čakati, da se stvar zbistri. Smemo li kaj boljšega pričakovati? Smeli bi po vseh naravnih zakonih. Ali navajeni smo uže preveč malo nadejati se, zatoorej menimo, da bode ta provizorij še nekoliko časa trajal, dasi vse jasno kaže, da se tudi za nas Slovane časi boljšajo.

Dolgo so nas z Danaja strašili z neko „konvencijo“ naše države s Turčijo. Andrassy jo je zvesto zagovarjal do zadnjega, in naši Nemci so mu večidel pritrkavali. Poleg naše zastave naj bi v Bosni vila se tudi sultanova i. t. d. Zdaj vendar dunajska „Pol. Corr.“ poroča iz Carigrada, da na to konvencijo nij več misliti. Turški zastopnik Karatheodory je torej Dunaj zapustil.

Vnanje države.

Iz Carigrada poroča telegram: Porta misli razposlati okrožno pismo svojim zastopnikom pri družih vladah, v katerem hoče protestirati proti nečloveškemu postopanju (inhumanostim) Avstrijcev proti muslimanom v Bosni, katero je protivno pomirjevalne nalogi, ki jo je Avstrija dobila, in Turčija hote zahtevati, da vlade zabranijo ponavljanje takega postopanja. Ob enem bode Turčija od Avstrije zahtevala, da ustavi prodiranje svojih vojsk dotle, da druge vlade odgovorijo. — Vidno je, da porta zdaj zoper Avstrijo to posnemlje, kar je prej proti Rusiji delala — brez uspeha.

Rumunska zbornica je 7. okt. volila odsek, ki bode izdelal spomenico in poročilo glede berlinske pogodbe (katera jemlje Rumu-

niji Besarabijo, a jej daje Dobručo). Večina tega odseka je za to, da Rumunija sprejme določbe berlinske.

Bolgarska skupščina se bode baje uže ta mesec sešla v Sofiji. Prva dela za proračun so uže gotova. Letne potrebščine bode imela Bolgarija 15 milijonov rubljev. Rusi so uredili uže tudi vso bolgarsko narodno vojsko.

O afganistanskej vojski se denes iz Londona poroča: „Reuter bureau“ javlja iz Simle 7. oktobra: Indijske novine poročajo o vzetji Musjida. — Denes se pričakuje proklamacija, iz katere se bode videlo, kaj Anglija namerava. — Afganistanski emir je sklical zastopnike obmejnih rodov na posvetovanje. — „Daily News“ poročajo iz Simle 6. oktobra: Emir je zadržaval izposlanca podkraljevega do 28. septembra, da je odgovoril na pismo angleškega podkralja. Sodi se, da bode emir odbil angleške pogoje.

Dopisi.

Iz Logatec 8. oktobra [Izv. dop.]

Nesrečna naravna lega in zato tudi tako raztreseni in razcepljeni kraj Logatec, katerega so uže Rimljanje z imenom tudi sedanjemu času primernim — Longaticum — kretili, se mej prebivalci v vsakem obziru težko in res vsako leto bolj britko občuti. Kakor je znano se Logatec zavolj precejšnjega oddaljenja mej zgorenim in spodnjim Logatcem, deli v dve samostalni občini, z imeni Gorenji- in Spodnji-Logatec. V gorenjem Logatcu (pravo ime je pa Cerkovska vas) je neka graščinica kneza Windischgrätzja, v kateri so c. kr. uradnice; tam je — seveda — tudi fara in šola. — V dolenjem Logatcu je pa južne železnice postaja, kraj trgovine z lesom i. t. d., ter večina prebivalcev. Tuli je ta kraj za razvitek in povzdigo veliko bolj primeren kakor gorenji Logatec, in sme po pravici na bodočnost računati. To je tudi sl. vlada uvidela, in dolejni Logatec kot pravi kraj za napravo c. kr. uradnih izvolila; kar se pa zavoljo „pomanjkanja primernih prostornosti“ žalibog takrat nij izvesti moglo, temveč umestile so se uradnice — pa gotovo le začasno — v Windischgrätzjeve graščinice v gorenjem Logatcu. Da se je pa to zgodilo, kriva sta bila, bolj kakor „pomanjkanje primernih prostornosti“ tedanje županstvo in prejšnji okrajni glavar. — Da je ta naprava res zelo nepraktična in le začasno mogoča, mi bode vsakateri, kdor razmere našega kraja in okraja pozna, gotovo pritrdil; posebno pa še, če vidi potrebe, katere se vsak dan bolj kažejo in jih ljudstvo žalibog britko občuti, ki so pa jedino le nasledki tega nepraktičnega podjetja. Ako bi bile uradnice v dolejnem Logatcu pri železnici, kjer so bile namenjene, ne bi imeli Cerkničanje uzroka in potrebe vlado s prošnjo nadlegovati, da naj se ustanovi čisto na novo c. kr. sodnija in davkarije v Cerknici; ustrezno bi jim bilo s tem, da bi bile uradnice blizu železniške postaje, kjer je tudi stara cesta, po kateri se lahko peš dojde iz onega kraja. Temu bi sledilo tudi dovoljenje južne železnice za vsakdanjo priprego 1 voza za potnike k tovrstnemu vlaku, ki odrine jutraj iz Rakeka proti Logatcu, in zvečer zopet k vlaku, ki gre iz Logatca proti Rakeku. S tem bi toraj cela reč dosegla tisti pametni namen, iz katerega so uradnice iz Planine v Logatec prestavljene bile.

Da bi pa se sedanjo napravo komu kaj bolj ustreženo bilo kakor prej, ko so bile uradnice v Planini, tega nikdo ne verjame. Ker so uradnice v gorenjem Logatcu, napravila se je tamkaj tudi še ena c. kr. pošta kljubu

temu, da je že ena v dolenjem Logatcu; torej zopet stroški, katerih bi se lahko ognilo, ako bi bile uradnije v dolenjem Logatcu. — Zato pa ker je grad v gorenjem Logatcu je baje tudi fara tamkaj napravljena bila, in kjer je farovž, tamkaj morala je po starem kopitu tudi šola biti; tako seveda tudi pri nas. Oziralo se torej nij na mladino, temveč gledalo se je le, da je bilo učetih gospodom bolj pri pravno. Da se zavoljo fare nij moglo rabiti izgovora — „zavoljo pomanjkanja primernih prostornostij“ kaže dovolj jasno to, da je v dolenjem Logatcu veliko bolj prostorna cerkev kakor farna; seveda je pa tudi $\frac{1}{6}$ del več prebivalcev kakor pri fari (v gorenjem Logatcu). Pri teh okoliščinah, ki pa sedanjemu času niso več primerne, se dolenjim Logatčanom velika krivica godi. Ne bodem navajal veliko dokazov katere se tičejo farnih ali cerkvenih za dev, to nij denes moj namen, temveč omeniti le hočem nekatera fakta ki so zavoljo te fare dolenje Logatčanom v šolskem obziru veliko škode povzročila. Ker je bila šola pri fari, za nemarjalo se je nje obiskovanje od večine šolo obiskajoče mladine, in sicer iz uzrokov, katerih se ne more zavreči. Vsakdo ve, da ima mladina na deželi v pozimskem času najlepšo priliko šolo obiskovati, nema izgovora kakoršnega se na deželi le pogosto nahaja „da je moral deček živino pasti“ i. t. d. Kako se je pa pri nas ta zlati čas za šolo, uporabljal? Otroci, ki potrebujejo v lepe cesti do zgornjega Logatca 1 dobro uro, ostajali so skora celo zimo doma. Kako bi pa tudi bilo to drugače mogoče. Če pade sneg, katerega pa pri nas navadno ne manjka, ter pride mraz — kdo bo potem še pustil svojega (še slabo oblečenega) otroka eno uro hoda po snegu gaziti in zmrvovati? — Nobeden pameten človek ne. Da sedanje šolsko poslopje v gorenjem Logatcu res na nepripravnem kraju stoji in da večini šolske mladine nij ugajalo, vidi se tudi lahko iz tega, kako malo da je Logatec s šolo na predoval. Uže stari ljudje namreč več ne pomnijo, kedaj se je v Logatcu šola ustanovila pa do danes je še vedno — čujte! — le eno-razredna šola. To je za Logatec, ki broji 2500 prebivalcev več kot žalostno, ali za obično dolenji Logatec samo pa očitna krivica. Da bi se pa občina dolenje Logaška vsem enakim zaprekam ognila ter naredila vsim tem krivicam enkrat za vselej konec, sklenila je glede na lepo število učencev prositi za na pravo samostalne šole v dolenjem Logatcu. To jej je bilo od okrajnega šolskega sveta tudi dovoljeno. Posebne hvaležnosti so pa dolžni: v tej zadevi dolenje Logatčani našemu za šolo res vnetemu okrajnemu glavarju, kateri je uvidevši potrebo te šole, svoje lastno prepričanje dobil, da le tako je mogoče naši mladini do napotrebnejšega poduka in omike pripomoči, ter je tudi za predlog glasoval. Da bi se pa moglo v novo dovoljenejši šoli uže letos podučevati, prepustili so dediči Dolšajnove zapuščine lepo prostorno sobo za podučevanje, kakor tudi stanovanje za učitelja občini toliko časa, da se nova šola sezida, brezplačno v porabo, kar je gotovo lepo in priznanja vredno. En dan predno se je nova šola odprla oglasilo se jih je mej 148 otrok, ki bi imeli šolo obiskavati, lepo število 111.

Minolega meseca se je pa odpirala s šolsko vesno peto sv. mašo nova šola, pri kateri so iz prijaznosti nekateri gg. pevci sodelovali, ter tako pripomogli k večji slovesnosti. Pokanje

možnarjev, katerega tudi nij manjkalo, pospeševalo je veselje vsakega dolenje-Logatčana, in videti je bilo, kakor da bi praznovali veliko zmago jednako Bolgarom, ter se otreli teškega jarma. Pri slovesnej sv. maši bil je tudi navzočen g. okrajni glavar z večino krajnega šolskega sveta. Po sv. maši so vsi ti z veliko drugimi spremljali dečke v šolo, kjer so bile duri z venci, cesarskimi in deželno-narodnimi zastavami, ter z napisom: „vse za omiko in napredek“ okinčane. Glinjiv je bil tudi govor g. okrajnega glavarja, kakor tudi župana g. M., ki je ob enem tudi predsednik krajnega šolskega sveta logaškega. Oba sta poudarjala potrebo, namen in korist šole, z nadejo, da bode zbrana mladina v bodoče pač pridno šolo obiskovala, ter s tem zadobila tiste nauke, ki bodo njej v korist, in staršem v veselje.

Po vsem je tudi naš zelo priljubljeni učnik krščanskega nauka, kaplan g. Belec, od katerega se ravno sliši, da nas bo zapustil, kar vsi Logatčani iz srca obžalujemo — mladini o potrebi krščanskega nauka itd. govoril in — z gromom možnarjev bila je slovesnost končana. Vsak pa, kdor ima za šolo dobre otroke, in komur je količkaj mar za narodno omiko, vrnil se je vesel in zadovoljen na dom. —ič.

Domače stvari.

— (Kranjski deželni zbor) je imel včeraj deveto sejo. Obravnavale so se samo nepolitične zadeve. — Prihodnja seja bode v petek. Na vrsto pride menda uže proračun.

— (Goriški deželni zbor) je uže sklenen. V zadnji seji predvčeranjem je še pohlevno ukrenil postavico o čebeloreji, o nekakvi taksi pri pododovanjih za šolo, in proračun deželnega fonda, potem pa v Gospodu zadremavši mirno končal svoj letošnji život. V narodnih in političnih rečeh naši bratje goriški Slovenci menda nemajo nič bolečin, ali ka-li?

— (Tržaški mestni kot deželni zbor) ima danes svojo tretjo sejo. Na dnevnem redu je tudi „nasvet deželnega odbora glede obmejenja mesta Trsta“. To je menda oni stari „reformski“ predlog, ki je proti slovenskeji tržaški okolici in se od strani lahonov vsako leto ponavlja.

— (Gorelo) je predsinočnjem 7. t. m. v Brérovici blizu Ljubljane, na tržaški cesti. Zgorelo je gospodarsko poslopje fajmoštru, in njegovega sosedu poslopje.

— (Veselica.) Čitalnica v Kropi napravi 13. oktobra pri sprejemu nove družtu darovane zastave veselico s sledečim programom: I. Ob 4. uri popoldne: Sprejem zastave, katera se potem z godbo spremljana nese skozi trg v čitalnico. II. Ob 7. uri zvečer: 1. zabava s petjem. 2. Tombola. 3. Ples. Vstopnina za ude prosta, za neude 10 kr. K obilnej udeležbi vabi ude in neude

Odbor.

— (Ljubljanski škof g. dr. Janez Pogačar) se je včeraj iz Gorice zopet vrnil v Ljubljano.

— (Duhovenske premembe v ljubljanskej škofiji.) Fajmoštri so postali gg.: Matija Lavrič v Novej Oslici, Janez Čibašek v Št. Vidu pri Žilčah. Premeščeni in nastavljeni so bili gg. kaplanje: Luka Hiti, beneficijant v Vipavi za kurata v Ustja; Matija Absec iz Šmartna pri Litiji za administratorja

na sv. Goro, Janez Klun v Št. Vid pri Zatičini, Anton Brodnik v Radovljico, Janez Petrovčič v Moravče, Kurent k sv. Križu pri Kostanjevici, Janez Bevc v Hrenovici, Gothard Roth v Logatec, Janez Molj, sem. duh. v Rovte. Anton Jamnik iz Moravč v Sorico za administratorja, Aljančič Janez za II. kaplana v Moravče, Val. Bergant v Šmartno pri Litiji, Anton Šmidovnik, sem. duh. v Črnomelj. Škerjanec Matija iz Trnovega za kurata v Harije, Anton Žgur v Trnovo, Ferd. Kogej v Hrenovici za II. kapljana, Gašper Vilman, sem. duh. v Metliki, Franc Gornik, sem. duh. za beneficijata v Šmartno pri Litiji, Andrej Zaman, novop., v Srednjo vas v Bohinju, Anton Korbič iz Begunj v Sostro, Janez Piskar v Begunje, Jožef Laznik, novop., v Čermošnice, Valentin Aljančič iz Doline v Št. Peter pri Novem mestu, Miha Lavtižar, novoposvečen, v Dolno, Mavrilij Šarabon iz Predasel v Šmarji, Franc Kregar, novop. v Predasle, Janez Brezovar, z Iga v Št. Rupert, Koritnik Jakob na Ig, Matej Ferčej, novop. v Drago, Jožef Borštnar v Vinico, Jakob Bajec novop. k fari pri Kostelji. — Umrl je 28. septembra Jakob Krašna, fajmošter v Zagradcu, in fara je razpisana 3. t. m., Mirnapeč pa 6. sept.

— (Vlavantinskejskojiji.) Umrl je č. g. Jakob Holc, župnik v Wurmbergu v 53 letu 30. septembra, in za provizorja tje gre č. g. Franc Osmec. Č. g. Pučko je postal župnik v Št. Ilju.

Tuji.

6. oktobra:

Evropa: Polaj iz Vač. — Baron Schmidt iz Dunaja.

Pri Slomu: Tomšič iz Prage. — Arko iz Zagreba. — Hainal iz Reke. — Träger iz Dunaja. — Hartman, Gorup iz Gorice. — Baumgartner iz Kojic. — Jama iz Dunaja.

Pri Maličnu: Stampf iz Kočevja. — Mali iz Železnikov. — Blachna iz Ribnice. — Krauseneck, Schlöfner iz Trsta. — Straub iz Dunaja. — Baron Wolkensberg iz Sela. — Blaschka iz Dunaja.

Pri bavarskem dvoru: Zaneti iz Italije. — Preinich, Paskali iz Ljubljane.

Dunajska borza 8. oktobra.

(Isvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	60	gld.	95	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	62	"	80	"
Zlata renta . . .	71	"	80	"
1860 drž. posojilo . . .	110	"	75	"
Akoje narodne banke . . .	788	"	—	"
Kreditne akcije . . .	225	"	75	"
London . . .	117	"	45	"
Napol . . .	9	"	39	"
C. kr. cekini . . .	5	"	60	"
Srebro . . .	100	"	—	"
Državne marke . . .	58	"	10	"

Loterijske srečke.

V Trstu 5. oktobra: 76. 83. 66. 74. 24.
V Linci 5. oktobra: 69. 12. 35. 36. 52.

Za prodajo

prav veljavnega blaga, brez stroškov, iščejo se gospodi vseh stanov. Pismena vprašanja sprejemlje z naslovom: B. K. 500, Hansenstein & Vogler na Dunaji. (325—4)

Wir empfehlen geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes
Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik
von M. J. Elsinger & Söhne.
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,
Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(195—86)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.